Metallombudsman anklagar Sydkraft:

Barsebäck bröt mot arbetstidslag

Kärnkraftverket i Barsebäck har utnyttjat inhyrd finländsk arbetskraft i strid med all svensk arbetsrättslig lagstiftning. Finländarna har arbetat upp till 20 timmar om dygnet. De har varit oförsäkrade, avtalslösa och korttidsanställda.

Det var under hösten 1986 och vintern 1987 finländarna under åtta veckor arbetade på Barsebäck.

– Här är bevisen för hur illa ställt det var, säger ombudsman Hans Larsson på Metall, och viftar med de anställdas tidssedlar.

Tidssedlarna från kärnkraftverket i Barsebäck skvallrar om en lång rad brott mot arbetstidslagar, försäkringsöverenskommelser, kollektivavtal och sist men inte minst säkerheten .

– Jag kan varken bekräfta eller dementera. Vi brukar alltid förhandla med facket för att vara säkra på att kollektivavtalen följs. Det är möjligt att det förekommit arbetspass på 20 timmar. Det kan väl gå an då och då, men inte under någon längre period, säger Bengt Ahlman, som var driftchef för Barsebäck under den aktuella perioden.

– I dag arbetar samma gäng på Ringhals, säger Hans Larsson på Metall. Därifrån har vi inga tidssedlar och vet därför inte hur arbetet sköts och vilka villkor som gäller. Men misstanken finns självklart att situationen är densamma.

På Ringhals bekräftas att det aktuella entreprenadföretaget utfört arbeten där mellan maj och oktober månad i år och bland annat haft finländsk arbetskraft. Att arbetskraftens skulle ha utnyttjats i strid med gällande arbetsrättslagar tillbakavisas.

– Vi följer svensk lagstiftning. För ett tiotal år sedan utförde Westinghouse arbeten för oss utan att göra det. Efter det är vi mycket noggranna med att allt går rätt till, säger Thorbjörn Thoresson, montagechef på Ringhals.

Många utan avtal

Bara inom Metalls avtalsområden arbetar i dag sannolikt mellan 10 000 och 20 000 på mer eller mindre lösa boliner. Thailändarna i Skinnskatteberg och ungrarna på koksverket i Luleå är, enligt Metall, bara på toppen av ett isberg.

Utnyttjandet av grå eller svart arbetskraft är utbredd på en lång rad avtalsområden.

– Det handlar, enligt min mening, om tiotusentals människor, säger Hans Larsson. Och genomgående är minst 75 procent invandrare.

– Främst beror det på att invandrarna inte kan det svenska regelsystemet och ibland inte förstår vikten av att arbetsgivaren betalar in skatt och sociala avgifter och tecknar försäkringar för sina anställda.

Om något händer en oförsäkrad finne, när han arbetar på Barsebäck eller Ringhals, finns inget försäkringskydd att luta sig emot.

Hyrdes ut

I det aktuella fallet med finländarna inom den svenska kärnkraftsindustrin är de anställda av ett företag i Finland och sedan leasade av ett företag i Sverige som, i sin tur, hyr ut dem till Barsebäck och Ringhals.

– Haken är att vi inte har något avtal med företaget i Finland och därmed är vi maktlösa, säger Hans Larsson. Det var bara slumpen som gjorde att vi fick veta hur det går till. En tidssedel hamnade i rätt händer och skandalen var ett faktum.

Rätt myndighet är Yrkesinspektionen. Den kan ingripa och sätta stopp för olagligheterna. Men det förutsätter att någon avslöjar oegentligheterna.

– Ingen av de inblandade brukar vara intresserad av att träda fram. Om vi skall få veta något måste de lokala fackliga företrädarna slå larm när de ser något misstänkt och kontrollera vad som händer.

Från fackföreningsrörelsens sida görs ansträngningar att få de lokala klubbarna att säga nej till inhyrning av arbetskraft. Men framgången är begränsad.

– Vi har helt enkelt för dåligt lagligt stöd i ryggen, menar Hans Larsson.

Tommy Öberg

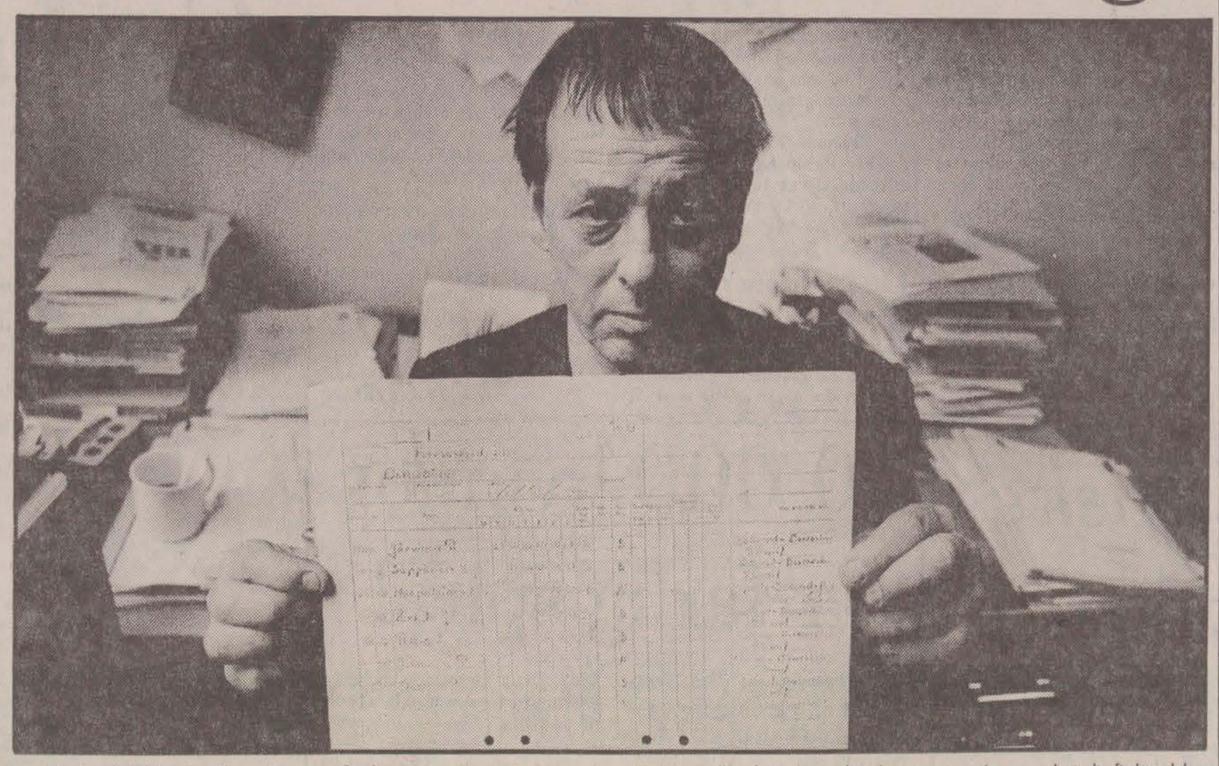

Ombudsman Hans Larsson visar de tidssedlar från Barsebäck som visar hur mycket de finländska gästarbetarna arbetet under en vecka vintern 86-87. Foto: KRISTER NORDIN

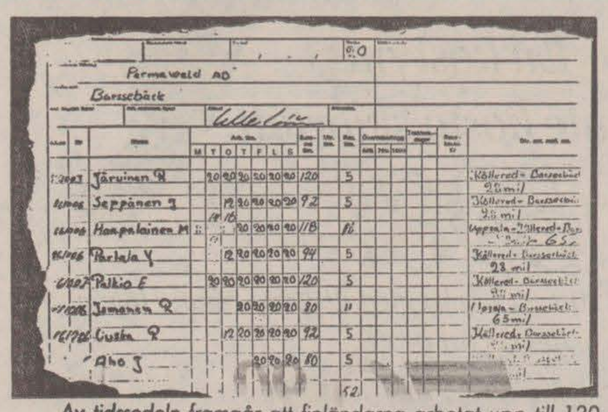

Av tidssedeln framgår att finländarna arbetat upp till 120 timmar på en vecka, vilket strider mot arbetstidslagen.

Arbetarskyddet till Skinnskatteberg

Ser över alla villkor

Ansvarsfördelningen på Royal Board i Skinnskatteberg har fungerat bra, däremot kommer vi nu att se över om företaget brutit mot arbetstidslagen.

Det säger Lars-Erik Burström, arbetatskyddsstyrelsens tillsynsdirektör, som haft kontakt med företaget redan innan de thailändska gästarbetarna anlände i mitten av augusti.

– Det hade varit rätt många olycksfall vid Royal Board, så vi hade sökt upp företaget och undersökt arbetsförhållandena redan tidigare. Därför tog arbetsgivaren kontakt med oss, innan thailändarna kom.

Thailändaren kom till Royal Board i Skinnskatteberg för att montera ner och packa maskiner som köpts ett thailändskt företag. De arbetar med detta inom ett eget, av yrkesinspektionen godkänt, område.

Deras timlön var från början 1 krona och 25 öre, men höjdes sedan till 2 kronor och 50 öre. De har i genomsnitt arbetet elva timmar per dag.

– Att deras löner är låga kan vi inte göra något åt, däremot skall vi undersöka om företaget brutit mot arbetstidslagen, säger Lars-Erik Burström.

Träindustriarbetareförbundet begärde på måndagen överläggningar med Swanboard, som äger den nedlagda boardfabriken, där thailändarna arbetar.

– Vi har inte lyckats få lönenivån bekräftad. Men om uppgifterna är riktiga är förhållandena helt oacceptabla, säger förbundsordföranden Bertil Jonson.

Träindustriarbetareförbundet fick inte yttra sig, när invandrarverket och AMS utfärdade arbetstillstånd i somras, arbetstillstånd de båda verken nu överväger att dra in.

– Vi hade fått skriftliga garantier både från den svenske säljaren och den thailändske köparen att de skulle stå för thailändarnas kostnader i Sverige, säger Elisabeth Alm-Sundberg på invandrarverket.

Men de thailändska arbetarna är klara med nedmonteringen av maskinerna.

Eva Wrange

M vill sänka skatten för alla

Moderaterna vill sänka svenska folkets inkomstskatter 1989 med åtta miljarder kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Alla skall få sänkt skatt med moderaternas politik. Detta gäller även pensionärerna.

Vice moderatledaren Lars Tobisson tycker att regeringen håller på att förlora tempot i skattepolitiken. Han syftar då även på de pågående utredningarna.

– Det är angeläget att få upp tempot framför allt när det gäller marginalskatterna, säger Tobisson.

Moderaterna säger nej till regeringens förslag om nya avtrappningsregler för pensionärernas extra skatteavdrag. Därmed skulle hundratusentals pensionärer slippa att få höjd skatt.

Nej blir det också till förslaget om att skärpa kvarskatteavgiften för dem som vill göra fyllnadsinbetalningar.

Tre steg

Vad beträffar inkomstskatterna upprepar moderaterna sitt förslag från i januari. Det skulle innebära att en rejäl sänkning av marginalskatterna genomförs i tre steg och avslutas 1991. Då skulle de flesta betala högst 35 procent i marginalskatt. Taket skulle ligga på 50 procent.

Reformen skulle kombineras med att skatteskalan skyddas fullt ut mot inflationen och att underskottsavdragen återfår sitt fulla värde.

På längre sikt, någon gång under 1990-talet, vill moderaterna avskaffa den statliga inkomstskatten utom i höga inkomstlägen. De allra flesta skulle då få en marginalskatt på cirka 30 procent.

13 miljarder

Till skillnad från regeringens förslag inför 1989 medför moderaternas politik att även de lägsta inkomsttagarna får sänkt skatt. Regeringen vill sänka skatten endast för dem som tjänar över 80 000 kronor per år. En jämförelse mellan de båda förslagen framgår av vidstående tabell.

Regeringens förslag beräknas kosta statskassan cirka fyra miljarder 1989, moderaternas cirka 13 miljarder. I den mån det krävs finansiering i form av besparingar ämnar moderaterna redovisa dem i anslutning till budgetpropositionen i januari.

Att hela reformen skall vara genomförd 1991 håller moderaterna hårt på. Om riksdagen säger nej till en trestegsraket kommer de i stället att föreslå en tvåstegsmodell nästa år.

Pensionärerna

Problemet med pensionärernas marginaleffekter bör lösas i ett större sammanhang och diskuteras vidare i inkomstskatteutredningen, tycker moderaterna. Därför säger de nej till att ändra avtrappningen av det extra avdraget.

Regeringens förslag om att pensionärernas kommunala bostadstillägg, KBT, inte skall påverkas av inkomsthöjningar får godkänt av moderaterna. Men de vill gå längre och låta detta gälla inte bara förvärvsarbetande pensionärer utan även egenföretagare.

Hans O Alfredsson

Jämförelse av den reala skattesänkningen mellan regeringens och det moderaternas förslag.

Taxerad inkomst	(s)	(m)
40 000	0	– 150
60 000	0	– 250
80 000	0	– 350
100 000	–1 420	–1 851
130 000	–2 320	–3 051
150 000	–2 920	–3 851
180 000	–2 644	–5 051
200 000	–3 244	–5 851

nytt i korthet

'Riksdagsledamöters matstöd oetiskt'

Det är djupt oetiskt att riksdagsledamöter skall få traktamenten för förhöjda matkostnader även för dagar då de befinner sig i hemmet. Det hävdar Birger Schlaug (mp) i en riksdagsmotion där han yrkar avslag på förslaget om ökat stöd till partierna i riksdagen.

Det är förvaltningskontoret i riksdagen som förordat ökat ekonomiskt stöd bl a för att ledamöterna skall få bättre tillgång till assistent- och sekreterarhjälp. Schlaug accepterar förslaget om höjt grundbidrag för kanslistöd till partigrupperna. Men han anser det oacceptabelt att höja mandatstödet med 18 000 kronor per riksdagsplats, skriver TT.

S i Nässjö vill utesluta safeiter

NÄSSJÖ (TT) **Socialdemokratiska arbetarekommunen i Nässjö överväger att utesluta den oppositionella Safe-gruppen ur partiet. Sprickan har djupnat, sedan safeiterna gick ut med en spränglista i årets riksdagsval.**

När platserna i de kommunala nämnderna skulle fördelas, vägrade arbetarekommunen att släppa till några platser till Safe, trots att gruppen fått sju mandat i fullmäktige.

Nu hävdar Safe sin rätt genom att begära s k proportionellt val

Brit Rundberg ny i riksdagshuset

Brit Rundgren

Vpk:s riksdagsgrupp har fått ny informationssekreterare. På måndagen tillträdde förra kommunfullmäktigeledamoten Brit Rundberg sitt nya jobb på vpk-kansliet, berättar TT.

Hon har efter drygt 15 år i Stockholms stadshus tagit skuttet över till riksdagshuset för att hjälpa till med vpk-informationen. Några planer i den riktningen yppades inte då hon före valet deklarerade att 15 år på en och samma arbetsplats var tillräckligt.

Brit Rundberg är 55 år och har erfarenhet av såväl journalistik som politik.

Mp vill stoppa besök av fartyg med kärnvapen

HELSINGÖR (TT) **Nej till hamnbesök av kärnvapenbestyckade fartyg i de nordiska länderna. Norden, även Island, Färöarna och Grönland, bör vara en kärnvapenfri zon.**

Det är en av de frågor som miljöpartiet de gröna kommer att driva vid Nordiska rådets extrasession i Helsingör 15–16 november.

Miljöpartiets representanter Birger Schlaug och Marianne Samuelsson kommer också att propagera för direktval till Nordiska rådet och ett nordiskt försvarsförbund.

Det svenska miljöpartiet är det första "gröna" parti som tar plats i Nordiska rådet.

Oseriös karate skall skiljas från den tillåtna

Japanska kampsporter som aikido, jiujitsu, karate och kendo utgör meningsfyllda fritidsaktiviteter. Men oseriöst utövande av sådan idrott innebär våldsutbildning och kan inte accepteras. Så kan man sammanfatta riksdagens justitieutskotts tankemödor om karateklubbarnas vara eller inte vara, skriver TT.

Utgångspunkten är en motion av Göran Ericsson (m) med krav på utredning av förekomsten av karateklubbar utan idrottsliga mål. Utskottet har sänt den på remiss och fått besked om att oönskad karateverksamhet tycks finnas i Stockholmsregionen. Men den tycks inte vara omfattande.

Part i Visby vill ha medling

Någon medling i hamnkonflikten i Visby var sent på måndagseftermiddagen ännu inte aktuell.

– En av parterna är positiv till medling. Men jag väntar på besked från den andra, säger förlikningsmannaexpeditionens ordförande Lennart Sandgren till TT.

Lennart Sandgren kan dock inte avslöja vilken av parterna som är intresserad av medling.

Han har under måndagen haft kontakt med de två huvudmotståndarna, Transportarbetarförbundet och Biltrafikens arbetsgivarförbund. Tvisten gäller vem som ska få lasta och lossa trailers på Gotlandslinjens båtar i Visby hamn.

– Innan båda parter är intresserade av medling är det ingen idé för oss att göra något, anser Lennart Sandgren.

Volvo drar tillbaka varsel

GÖTEBORG (TT) **Volvo drog på måndagen tillbaka sitt varsel om avsked för den anställde som tillsammans med en arbetskamrat videofilmat på sin arbetsplats för att dokumentera brister i arbetsmiljön.**

Den anställde tilldelas i stället en skriftlig varning och två veckors suspension. Volvo beklagar, efter överläggningar med verkstadsklubben, intrånget i fackets lokal, där säkerhetsvakter beslagtog filmen.

– Vi inser, att vårt agerande har uppfattats som ett intrång i den fackliga integriteten, säger Arne Karlsson, chef för Volvo Torslandaverken.

– Vi beklagar det inträffade. Syftet med intrånget var dock att förhindra sekretessbrott.

Olle Ludvigsson, vice ordförande i Volvos verkstadsklubb, säger att resultatet av dagens överläggningar betyder att Volvos verkstadsklubb inte kommer att resa några skadeståndskrav gentemot företaget.

Socialarbetare ut i vild strejk

GÖTEBORG (SvD) – **Vi kräver en anständig lön, och det innebär 2 000 kronor mer i månaden redan i år.**

Det säger en stor grupp socialsekreterare i Göteborg. På torsdag väntas ca 500 socialsekreterare gå ut i vild strejk för en dag i Göteborg.

– Vi utgår ifrån att det blir så många, säger Kurt Dahl som sitter i strejkkommittén. Göteborg har totalt ca 520 socialsekreterare, och det skulle med andra ord innebära att socialkontoren tvingas stänga.

Socialsekreterarna i Göteborg är organiserade dels i Saco/SR och dels inom SKTF.

Trots uppmaningar från fackligt håll att ställa in strejken kommer den av allt att döma att bli av.

Margareta Artsman

Byggnads slår lönerekord -88

Löneökningarna inom Byggnads slår alla rekord 1988.

Färsk statistik visar att byggnadsarbetarnas löner ökat med 12 procent mellan tredje kvartalet 1987 och tredje kvartalet 1988.

Ackordsarbetarna tjänar för närvarande 82:78 i timman och de tidavlönade 71:36. Det ligger 26 respektive 15 kronor över genomsnittet inom LO.

Det är i det kommande numret av Byggnadsarbetaren som statistiken publiceras. Den visar löneläget i hela riket vid utgången av tredje kvartalet.

Överraskande nog är löneökningstakten inte snabbast i Stockholm och Göteborg. Löneledare är i stället byggnadsarbetarna i Luleå och Eskilstuna, som har timlöner på 87:92 respektive 86:44 kronor.

Pension vid 65 lockar SF

Höjd pensionsålder från 60 till 65 år från och med 1 januari 1991. En kompensation för detta genom högre pensioner.

Det är det förslag till nytt pensionsavtal som arbetsgivarna diskuterar med Statsanställdas förbund (SF) och dess 200 000 medlemmar, erfar SvD.

På måndagen diskuterades förslaget av SF:s stora förhandlingsdelegation som då var samlad i Stockholm. Förbundet beslutade att acceptera den höjda pensionsåldern från 60 till 65 år men att vissa skall kunna undantas från detta.

SF har erbjudits högre pensioner som en kompensation för den höjda pensionsåldern – men SF vill ha mer än vad arbetsgivarna erbjuder. I dag har tjänstemännen vid sidan av ATP och folkpension ytterligare cirka tio procent av vad de tjänade som arbetsföra – en nivå som Statsanställdas förbund minst vill ha som kompensation.

På remiss

Statsanställdas förbund vill också ha bättre övergångsbestämmelser än vad arbetsgivarna erbjuder. Dessutom vill man att förslaget skall gå ut för en remissomgång bland medlemmarna innan det slutgiltigt skrivs på.

I dag går de statsanställda arbetarna i pension före de privatanställda LO-medlemmarna. Cirka 70 000 av de 200 000 medlemmarna går i pension vid 60 år och ytterligare cirka 70 000 har rätt att sluta före 64 års ålder.

Snäll övergång

Arbetsgivarnas i Statens arbetsgivaverk (SAV) erbjuder nu de statsanställda ett nytt pensionsavtal med följande huvvudpunkter:

Pensionsåldern höjs från 60 till 65 år. Undantaget är flygledarna som fortfarande skall få gå vid 60.

Arbetsgivarna motiverar förslaget med att den låga pensionsåldern är "historisk" och att den bland annat motiverats av sysselsättningsskäl. Det finns i dag inte några "skäl som motiverar lägre pensionsåldrar för statliga områden än vad som finns inom ATP-systemet", menar arbetsgivarna.

Övergången till nya pensionsåldrar skall, enligt arbetsgivarna, ske successivt och särskilda övergångsbestämmelser måste finnas för arbetstagare som är 45 år eller äldre.

Lennart Lundquist

100 000-tals pensionärer drabbas

Skatten höjs med mp:s hjälp

Miljöpartiet räddar regeringens förslag som innebär att hundratusentals pensionärer får höjd skatt. Alla andra partier i riksdagen går emot skattehöjningen.

Regeringens förslag innebär att pensionärer med inkomster från ca 54 700 kronor upp till 90 000 kronor får behålla mindre av sina inkomster jämfört med nuvarande regler. En pensionär som t ex har en inkomst på 75 000 kronor vilket motsvarar folkpension och tre ATP-poäng får en skattehöjning på 535 kronor kronor. Denne pensionärs nettoinkomst reduceras från 54 933 kronor till 54 398 kronor. En pensionär med en inkomst på 89 000 kronor får en skattehöjning på nästan 1 300 kronor.

När dessa siffror blev offentliga i slutet av oktober möttes de av en storm av protester från pensionärernas organisationer. Lars Sandberg, ordförande i pensionärernas riksorganisation, PRO, påpekade att regeringen under valrörelsen inte nämnt något om en standardsänkning för pensionärerna.

Ändra avdrag

Bakgrunden till skattehöjningen är att regeringen vill ändra reglerna för det extra avdrag som pensionärer för göra vid inkomsttaxeringen. Meningen med det extra avdraget är att de sämst ställda pensionärerna inte skall behöva betala någon skatt alls. För pensionärer med ATP eller andra inkomster reduceras dock det extra avdraget i tre olika skikt beroende på inkomst. Anledningen till att regeringen nu vill ändra reglerna är att extraavdragen i dag utgår i så höga inkomster att det kan uppfattas som stötande för inkomsttagare i aktiv ålder.

Nu anser alltså samtliga riksdagspartier utom miljöpartiet att det är orätt att pensionärerna skall drabbas av skattehöjningar.

Höjda skatter

Folkpartiet påminner om att höjda skatter för pensionärerna inte stämmer särskilt väl med regeringens budskap före valet. Centern kräver att "de osnygga punkterna" rättas till och att en skattereduktion på 400 kronor införs innan regeringens förslag godkänns. Moderaterna påpekar att förslaget inte innebär någon hållbar lösning på frågan om pensionärernas orimliga marginaleffekter. Enligt moderaterna skulle mer än 93 procent försvinna i skatt och avtrappade bostadstillägg för ensamstående pensionärer i hela inkomstskiktet mellan minimipensionsförmånerna och 85 000 kronor. Vpk går också emot regeringen och presenterar ett eget förslag till avtrappning av extraavdraget.

Pensionärer med inkomster från 54 700 kronor och upp till 90 000 kronor kommer att få behålla mindre än med nuvarande regler.

Men nu verkar det ändå som om regeringen får igenom sitt förslag med miljöpartiets hjälp. Gösta Lyngå, mp, anser inte att skattehöjningarna i någon nämnvärd omfattning drabbar de sämst ställda pensionärerna.

Moderaterna och centern vill dessutom att kopplingen mellan förmögenhet och kommunalt bostadstillägg, KBT, skall försvinna. Vpk är inne på samma linje. Den som idag har en förmögenhet i form av t ex ett eget hem eller fritidshus har begränsade möjligheter att få bostadstillägg. Centerns förslag går ut på att det kommunala bostadstillägget bakas in i grundpensionen för att större jämlikhet mellan pensionärer skall uppnås.

Hans O. Alfredsson
Margit Silberstein